

महाराष्ट्र विधानपरिषद
दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम
बुधवार, दिनांक १९ मार्च, २०२५
(सकाळी १०:०० ते ११:४५ वाजता)

(मंगळवार, दिनांक ४ मार्च, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या परंतु प्रलंबित असलेल्या अर्धा-तास चर्चेच्या सूचना) [अनुक्रमांक क्रमांक १ व २]

(१) सर्वश्री सत्यजीत तांबे, विक्रम काळे, किशोर दराडे, वि.प.स.

"जळगाव शहराच्या परिसरात प्लास्टिकचा पुनर्वापर करणाऱ्या उद्योगांना प्रोत्साहन देण्याबाबत" या विषयावरील श्री. सत्यजीत तांबे, वि.प.स. यांचा दिनांक १८ डिसेंबर, २०२४ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या अतारांकित प्रश्नोत्तराची यादी क्रमांक ६ मधील अतारांकित प्रश्न क्रमांक २३०५२ ला दिलेल्या उत्तरातून उद्भवणाऱ्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

(२) श्रीमती उमा खापरे, सर्वश्री प्रविण दरेकर, प्रसाद लाड, अॅड.निरंजन डावखरे, वि.प.स.

"नाशिक जिल्ह्यातील दुर्गम वाड्या वस्त्यांवर मूलभूत सोयी सुविधा पुरविण्याबाबत" या विषयावरील श्री. सत्यजीत तांबे, वि.प.स. यांचा दिनांक १८ डिसेंबर, २०२४ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या अतारांकित प्रश्नोत्तराची यादी क्रमांक ११ मधील अतारांकित प्रश्न क्रमांक २४३१५ ला दिलेल्या उत्तरातून उद्भवणाऱ्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

(बुधवार, दिनांक ५ मार्च, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या परंतु प्रलंबित असलेल्या अर्धा-तास चर्चेच्या सूचना) [अनुक्रमांक क्रमांक ३ व ४]

(३) सर्वश्री जयंत आसगावकर, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, अभिजित वंजारी, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"दिनांक २८ मे २०१० रोजीच्या शासन परिपत्रकानुसार स्वयंअर्थसहाय्य तत्त्वावर मान्यता प्राप्त वर्ग इयत्ता ६ वी ते १२ वी दर्जावाढ व वर्ग इयत्ता १ ली ते १२ वीच्या नविन मंजूरीसाठी लागणारे ३० वर्षांचे नोंदणीकृत करार (रजिस्टर्ड अॅग्रीमेंट) अट

शिथिल करण्यात येणे व डिपॉजिट रुपये १५ लाख व चलन रुपये १,५०,०००/- हे शिथिल करण्यात येणे, शासनाने सन २०१० ते २०१९ पर्यंत असलेले रुपये ५००० चलन व ५ वर्षांचे अॅग्रीमेंट व डिपॉजिट रुपये ५ लाख हे नियमच पुन्हा लागू करणे व इरादापत्र न देता मंजूरी देण्यात येणे, राज्यातील इतर अनेक शाळांना इयत्ता १ ली ते ५ वी पर्यंत मंजूरी असून त्यांना इयत्ता ६ वी ते १२ वी पर्यंत दर्जावाढ मिळाली नसणे तसेच इयत्ता १ ली ते १२ वी साठी मंजूरी मिळण्याकरिता प्रस्ताव शासनाच्या कार्यालयात प्रलंबित असून दर्जावाढ देण्यात आलेली नसणे, वरील अटी संस्थाचालक पूर्ण करू शकत नाही म्हणून वरील विषयावर तातडीने निर्णय घेऊन मंजूरी देण्यात येणे, राज्यात अशा ६ ते ७ हजार शाळा असून गरीब मुलांना लाभ देण्यास व शासनावरील भार कमी करण्यास मदत होईल याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (४) **सर्वश्री जगन्नाथ अभ्यंकर**, किशोर दराडे, ज्ञानेश्वर म्हात्रे, **वि.प.स.** पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"शासनाने दिनांक २ मे, २०२२ पासून अनुदानित प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांतील मंजूर रिक्त पदे व अल्पसंख्यांक संस्थांमधील रिक्त जागा भरण्याबाबत बंदी घातली असणे, दिनांक २० जून, २०१४ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये नियुक्तीवरील बंदी तात्पुरत्या कालावधीकरीता उठविण्यात आली असणे, अल्पसंख्यांक संस्थांवर घातलेली बंदी दिनांक १३ जुलै, २०१६ रोजीच्या शासन आदेशान्वये उठविण्यात आली असणे आणि दिनांक ४ मे, २०२० रोजीच्या शासन आदेशान्वये रिक्त पदे भरण्याबाबत पुन्हा बंदी घालण्यात आल्याने अनुदानित शाळांतील शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची हजारो पदे रिक्त राहिल्यामुळे उच्च शिक्षित पात्र उमेदवार नोकरीपासून वंचित राहिले असून हजारो पात्र उमेदवारांची १० ते ११ वर्षे वाया गेली असणे, दिनांक ७ फेब्रुवारी, २०१९ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार बिगर अल्पसंख्यांक संस्थेच्या अनुदानित शाळांतील रिक्त जागा पोर्टलद्वारे भरण्याचे शासनाने आदेश दिले असून सदर आदेशामध्ये वयोमर्यादेची अट घालण्यात आली असणे, महाराष्ट्र खाजगी शाळा कर्मचारी (सेवाशर्ती) नियमावली १९८१ मधील नियम ९ (४) मध्ये माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांतील शिक्षकांची आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची नियुक्ती करताना उमेदवारांचे वय नियुक्तीच्या वेळी १८ वर्षांपेक्षा कमी असता कामा नये एवढाच उल्लेख असणे, कमाल वयोमर्यादा सदर नियमावलीमध्ये नमूद केलेली नसणे, नियमावलीतील सदर तरतूदी दुर्लक्षून दिनांक ७ फेब्रुवारी, २०१९ रोजीच्या शासन निर्णयामध्ये कमाल वयोमर्यादा दर्शविण्यात यावी तसेच मागील १०-११ वर्षे मंजूर रिक्त जागांवरील भरती थांबविल्यामुळे उमेदवारांचे वय वाढून शिक्षक

नोकरीपासून वंचित असणे, विद्यार्थ्यांनी १० वर्षांपूर्वी डी.एड, बी.एड ही अध्यापन शास्त्रातील अर्हता प्राप्त केलेल्या पूर्ण पात्रताधारी युवक - युवतींच्या वयाची मर्यादा ओलांडल्यामुळे भविष्यात शिक्षक पदावर नोकरी न मिळाल्याने, चरितार्थासाठी अन्य व्यवसाय शोधावा लागणे, उक्त शिक्षकांची रिक्त पदे भरण्यावर घालण्यात आलेली अनाकलनीय बंदी आणि महाराष्ट्र खाजगी शाळा कर्मचारी, सेवाशर्ती, नियमावली, १९८१ मधील नियम ९ (४) मधील तरतूद यांचा साकल्याने विचार करून याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(बुधवार, दिनांक ५ मार्च, २०२५ रोजीच्या बॅलटमध्ये आलेली अर्धा तास चर्चेची सूचना [अनुक्रमांक क्रमांक ५] व गुरुवार, दिनांक ६ मार्च, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली परंतु प्रलंबित असलेली अर्धा-तास चर्चेची सूचना) [अनुक्रमांक क्रमांक ६]

(५) **सर्वश्री शशिकांत शिंदे, श्री.एकनाथराव खडसे, श्री.अरुण लाड, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.**

"महाराष्ट्र शासनाने अपंग, परित्यक्त्या, आत्महत्या केलेल्या शेतकऱ्यांचे कुटूंब, निराधार व्यक्ती, विधवा, देवदासी अत्याचारीत, घटस्फोटीत महिला व १८ वर्षांखालील निराधार मुले यांच्याकरिता संजय गांधी निराधार योजना राबविण्यात येत असणे, परंतु सदर योजनेचा गैरवापर होत असल्याचे दिसून येणे, सातारा जिल्ह्यात काही तालुक्यांमध्ये या योजनेतर्गत पात्र असलेले लाभार्थी योजनेपासून वंचित असणे, बोगस लाभार्थ्यांचा समावेश कायद्याच्या निकषामध्ये बसवून केला जात असणे, बोगस लाभार्थ्यांच्या नावाचा समावेश करण्याकरिता दबाव आणला जात असणे यासंदर्भात सखोल चौकशी करून या बोगस लाभार्थ्यांवर शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(६) **सर्वश्री सत्यजीत तांबे, विक्रम काळे, किशोर दराडे, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.**

"इंडियाबुल्स इन्फ्रास्ट्रक्चर लिमिटेड या कंपनीस सिन्नर औद्योगिक क्षेत्रामध्ये केंद्र शासनाच्या सेझ अधिनियम, २००५ अन्वये २६०० एकर क्षेत्र महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाने दिले असणे, मात्र कंपनीने विहित मर्यादेत या ठिकाणी विकास केला नसणे, १८ वर्षानंतरही या ठिकाणी उद्योग न उभारल्यामुळे ही जमीन परत घेऊन स्थानिक उद्योजकांना फेर वाटप करण्याची गरज असणे, याबाबत उद्योग मंत्री

यांच्यासमवेत बैठक झाली असून या बैठकीचे इतिवृत्त सुद्धा तयार करण्यात आलेले नसणे, तसेच जिल्हाधिकारी, नाशिक यांच्या समवेत सुद्धा मा. प्रतिनिधींनी बैठक घेतली असणे, या मागणीचा मा. सदस्यांकडून गेल्या २ वर्षांपासून सातत्याने पाठपुरावा करून शासनाकडे पत्रव्यवहार केला असणे, सन २०२३ मध्ये याबाबत विविध संसदीय आयुधांच्या माध्यमातून चर्चा उपस्थित करूनही कार्यवाही होत नसल्याने शासनाने करावयाची कार्यवाही वा उपाययोजना"

(मंगळवार, दिनांक ११ मार्च, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या परंतु प्रलंबित असलेल्या अर्धा-तास चर्चेच्या सूचना) [अनुक्रमांक क्रमांक ७ व ८]

(७) सर्वश्री विक्रम काळे, शिवाजीराव गर्जे, सतिश चव्हाण, वि.प.स.

"राज्यातील अडीच लाखांपेक्षा जास्त रिक्त पदे भरताना कंत्राटी पद्धत रद्द करण्याबाबत" या विषयावरील अॅड. निरंजन डावखरे, वि.प.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १ ला दिनांक ४ मार्च, २०२५ रोजी दिलेल्या उत्तरातून उद्भवणाऱ्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

(८) श्री. विक्रांत पाटील, अॅड. निरंजन डावखरे, श्री. प्रविण दरेकर, वि.प.स.

"अंधेरी येथील झोपडपट्टी पुनर्वसन योजनेतील अपात्र झोपडपट्टीधारकांना वितरीत केलेल्या सदनिका प्राधिकरणाने ताब्यात घेतल्या नसल्याबाबत" या विषयावरील श्री. विक्रांत पाटील, वि.प.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक ७१ ला दिनांक ४ मार्च, २०२५ रोजी दिलेल्या उत्तरातून उद्भवणाऱ्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

(बुधवार, दिनांक १२ मार्च, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या परंतु प्रलंबित असलेल्या अर्धा-तास चर्चेच्या सूचना) [अनुक्रमांक क्रमांक ९ व १०]

(९) सर्वश्री मिलिंद नार्वेकर, सुनिल शिंदे, अॅड. अनिल परब, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"महाराष्ट्रात १०,००० गिरीभ्रमण आणि गिर्यारोहण यांचे आयोजक आणि संस्था असणे, परंतु या आयोजक आणि संस्थांकडून सुरक्षिततेच्या दृष्टीने उपक्रम राबविले जात नसणे, त्यामुळे गिरीभ्रमण आणि गिर्यारोहण करताना प्राणघातक

अपघात होत असणे, मागील तीन दशकांत गिरीभ्रमण, गिर्यारोहण आणि इतर साहसी उपक्रमांत सहभाग घेणाऱ्यांची संख्या वाढलेली असणे, परंतु याकरिता योग्य अनुभव आणि साधनसामुग्री, कुशल संघटन आणि सुरक्षिततेसाठी उपाययोजना यांकडे या बहुतेक उपक्रमात गांधीर्याने लक्ष दिले जात नसणे, त्यामुळे अतिरंजित जाहिरातींना बळी पडून अननुभवी, उत्साही पर्यटक आकर्षित होणे, आयोजकांकडून सुरक्षेकडे दुर्लक्ष करण्यात येणे, त्यामुळे अपघातांच्या संख्येत वाढ झालेली असणे, त्याकरिता या उपक्रमात कठोर नियमन गरजेचे असणे, शासनाकडून काही प्रमाणात अशा उपक्रमावर बंदी घालण्याचा तात्कालिक उपाय करण्यात येणे, परंतु जीवितहानी रोखण्यासाठी मजबूत, कठोर आणि समंजस नियमन व्यवस्थेची गरज असणे, या गंभीर प्रश्नांकडे शासनाने गांधीर्याने लक्ष घालून गिरीभ्रमण आणि गिर्यारोहण आणि इतर साहसी उपक्रमांत सहभाग घेणाऱ्या पर्यटकांच्या सुरक्षिततेसाठी नियमन अंमलात आणण्याकरिता करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(१०) **सर्वश्री सदाशिव खोत, अमित गोरखे, डॉ. परिणय फुके** वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

“सांगली जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेने नोकर भरती, फर्निचर खरेदी व संगणक खरेदी अशा अनेक प्रकरणांमध्ये गैरव्यवहार केला असून, सदरहू गैरव्यवहारांची विभागीय चौकशी सुरु असणे, सहकार आयुक्तांनी सांगली जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेवर चौकशीचे ताशेरे ओढले असणे, सदरहू बँकेच्या कामकाजातील अनियमिततेची विभागीय चौकशी सुरु असतानाही बँकेने माणगंगा सहकारी साखर कारखान्याची लिलाव प्रक्रिया बेकायदेशीरपणे सुरु केली असणे, सदर बँकेचे एकूण कर्ज ११८ कोटी रुपये असून, या कर्जासाठी साखर कारखाना लिलाव पद्धतीने देण्यासाठी बँकेने लिलाव प्रक्रिया केली असणे, माणगंगा सहकारी साखर कारखान्याची २२९ एकर जमीन मिळविण्यासाठी काही राजकीय नेते मंडळी प्रयत्न करित असल्याचे निदर्शनास येणे, विशेष कार्यकारी अधिकारी व सहनिबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन यांनी सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, पुणे यांना दिनांक ३० डिसेंबर, २०२२ रोजी पत्र देऊन सांगली जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेच्या चौकशीची स्थगिती उठविलेली असणे, सांगली जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेचे संचालक मंडळ व नेतेमंडळी यांनी संगनमत करून साखर कारखान्याची मालमत्ता बाबासाहेब देशमुख इंडस्ट्रीज प्रा.लि. च्या ताब्यात देण्यासाठी बेकायदेशीररित्या लिलाव प्रक्रिया सुरु केली असणे, त्यामुळे सदरहू लिलाव प्रक्रिया रद्द करून साखर कारखाना सभासदांचा रहावा, अशी मागणी लोकप्रतिनिधींनी मा.मुख्यमंत्री यांचेकडे

माहे जानेवारी, २०२५ मध्ये केली असणे, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना.”

(सोमवार, दिनांक १७ मार्च, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या परंतु प्रलंबित असलेल्या अर्धा-तास चर्चेच्या सूचना) [अनुक्रमांक क्रमांक ११ व १२]

(११) **श्रीमती चित्रा वाघ**, सर्वश्री प्रसाद लाड, प्रविण दरेकर, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"राज्यात पुरुषांच्या बरोबरीनेच नोकरदार महिला कामानिमित्त घराबाहेर जात असून, त्यांना बहुतांश वेळेला प्रवासदेखील करावा लागत असून, राज्यातील महामार्गावर किंवा शहरी व ग्रामीण भागात दर्शनी ठिकाणी महिलांकरिता स्वच्छतागृहांची कमतरता असणे, तसेच जी स्वच्छतागृहे आहेत त्यांची अत्यंत दुरवस्था झालेली असणे, अशा शौचालयांमध्ये कोणत्याही प्रकारची सुरक्षितता नसणे तसेच काही शौचालयांमध्ये छुपे कॅमेरे लावून महिलांचे छायाचित्रण होत असणे, अशाप्रकारचे गैरप्रकार रोखण्यासाठी शासनामार्फत कोणतीही यंत्रणा नसल्याने महिलांच्या सुरक्षिततेचा प्रश्न निर्माण होणे, शौचालये नादुरुस्त तसेच अस्वच्छ असल्यामुळे त्याठिकाणी दुर्गंधी येत असल्याने महिलांना त्यांचा वापर करता न येणे व महिलांची यामुळे प्रचंड गैरसोय होत असणे, शासनाने पेट्रोल पंप, शासकीय कार्यालय व फुडमॉल येथे दर्जेदार शौचालये बांधण्याचे निर्देश दिलेले असतानादेखील या आस्थापनांकडून याकडे दुर्लक्ष होत असणे, त्यामुळे शासनाने जाहीर केलेल्या धोरणांची योग्य ती अंमलबजावणी होत नसल्यामुळे समस्त महिलावर्गामध्ये शासनाच्या या धोरणाविषयी निर्माण झालेली असुरक्षिततेची भावना याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही वा उपाययोजना”

(१२) **सर्वश्री सुनिल शिंदे**, मिलिंद नार्वेकर, अॅड.अनिल परब, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

“सद्यःस्थितीत वेगवेगळ्या प्रकारच्या साथीच्या आजारांनी मुंबईकरांसह राज्यातील जनता त्रस्त झाली असताना राज्यातील अनेक खाजगी पॅथॉलॉजी लॅब रुग्णांच्या वैद्यकीय असहायतेचा गैरफायदा घेत असून त्यांच्या विविध तपासण्यांकरिता जादा शुल्काची आकारणी करणे, आरोग्य विभागाने डॅंग्यूच्या तपासणीसाठी सहाशे रुपये व स्वाईन फ्ल्यूच्या तपासणीसाठी साडेतीन ते पाच हजार रुपयांची दर मर्यादा निश्चित केली असणे, डॅंग्यू व स्वाईन फ्ल्यू यासारख्या आजारांची लागण झाल्याचे

कळताच रुग्ण व त्यांचे नातेवाईकांमध्ये भितीचे वातावरण निर्माण होत असून रुग्णांच्या रक्ताच्या विविध चाचण्या असल्यामुळे तातडीने रक्त तपासणीचा अहवाल मिळण्याकरिता खाजगी पॅथॉलॉजी लॅबकडून जादा शुल्क घेणे, घरी येऊन रक्त तपासून देण्याच्या सुविधेकरिता पॅथॉलॉजी लॅबकडून शुल्काची दुप्पट आकारणी केली जात असणे, खाजगी पॅथॉलॉजी लॅबकडून होत असलेली रुग्णांची आर्थिक पिळवणूक थांबविण्यासाठी दिनांक २८ सप्टेंबर, २०१६ रोजी सार्वजनिक आरोग्य विभागाने या तपासण्यांसाठी प्रत्येकी ६००/- रुपयांपेक्षा जास्त शुल्क न आकारण्याचे निर्देश दिलेले असतानाही खाजगी पॅथॉलॉजी लॅबकडून सदरहू निर्देशांचे उल्लंघन होत असणे, तसेच डेंग्यूची तपासणी वगळता अन्य तपासण्यांवर शासनाचे कोणतेही नियंत्रण नसून खाजगी पॅथॉलॉजी लॅबचे आरोग्य तपासणीमधील वाढते गैरप्रकार रोखण्यासाठी शासनाने करावयाची कार्यवाही वा उपाययोजना"

(मंगळवार, दिनांक १८ मार्च, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या परंतु प्रलंबित असलेल्या अर्धा-तास चर्चेच्या सूचना) [अनुक्रमांक क्रमांक १३ व १४]

(१३) सर्वश्री सत्यजीत तांबे, विक्रम काळे, किशोर दराडे, वि.प.स.

"महात्मा ज्योतिराव फुले जनआरोग्य योजनेतर्गत असलेली रुग्णालये राज्यातील सर्व तालुक्यांमध्ये उपलब्ध करण्याबाबत" या विषयावरील श्री. सत्यजीत तांबे, वि.प.स. यांचा दिनांक १८ डिसेंबर, २०२४ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या अतारांकित प्रश्नोत्तराची यादी क्रमांक ९ मधील अतारांकित प्रश्न क्रमांक २३७५१ ला दिलेल्या उत्तरातून उद्भवणाऱ्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

(१४) श्रीमती उमा खापरे, सर्वश्री प्रविण दरेकर, प्रसाद लाड, अॅड. निरंजन डावखरे, श्री.सदाशिव खोत वि.प.स.

"राज्यातील धर्मादाय रुग्णालयांच्या मनमानी कारभाराबाबत" या विषयावरील अॅड. अनिल परब, वि.प.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २३६१५ ला दिनांक २७ जून, २०२४ रोजी दिलेल्या उत्तरातून उद्भवणाऱ्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

(दुपारी १२.०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे

दोन : कागदपत्रे सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे —

(१) वने मंत्री : "महाराष्ट्र बांबू प्रवर्तन प्रतिष्ठान यांचा सन २०२३-२०२४ या वर्षाचा वार्षिक अहवाल आणि लेखा अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.

(२) खनिकर्म मंत्री : "मॉयल लिमिटेड यांचा सन २०२३-२०२४ या वर्षाचा बासष्टावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.

तीन : (क) म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचना — (असल्यास)

(ख) म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचनांची निवेदन —

(मंगळवार, दिनांक १८ मार्च, २०२५ रोजी दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेले प्रलंबित म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचनेचे निवेदन)

[अनुक्रमांक (१)] —

(१) श्री.अंबादास दानवे, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ६ वर सांस्कृतिक कार्य मंत्री निवेदन करतील :-

"महाराजा सयाजीराव गायकवाड यांच्या कार्याचा व्यापक प्रचार आणि स्मृती जतन करण्याबाबत."

(२) सर्वश्री अंबादास दानवे, शशिकांत शिंदे, राजेश राठोड, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ७ वर सहकार मंत्री निवेदन करतील :-

"छत्रपती संभाजीनगर येथील पिशोर--कन्नड मार्गावरील खाडीचंदन नाल्याजवळ ऊसाने भरलेली मालमोटार पलटी होऊन झालेल्या भीषण अपघाताबाबत."

चार : लक्षवेधी सूचना — (म.वि.प. नियम १०१ अन्वये) —

(मंगळवार, दिनांक १८ मार्च, २०२५ रोजी दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या प्रलंबित लक्षवेधी सूचना) — [अनुक्रमांक (१) व (२)] —

(१) श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"पुणे येथील निकमार युनिव्हर्सिटी येथील रजिस्ट्रार यांची पीएचडीची पदवी बोगस असल्याचे माहे मार्च, २०२५ च्या पहिल्या आठवड्यात निदर्शनास येणे, सदर पदवी राजस्थानच्या जोधपूर नॅशनल युनिव्हर्सिटीमधील असल्याचे निदर्शनास येणे, या विद्यापीठाच्या बाबतीत अनेक तक्रारी असून राजस्थान पोलिसांच्यावतीने २६ हजार ५०६ पदव्या खोट्या म्हणून घोषित करणे, शैक्षणिक वर्ष २०१५ ते १७ या दोन वर्षात एकूण १५०९ पदव्या बोगस घोषित करण्यात येणे, याप्रकरणी एडीजी पोलिस, एटीएस आणि एससोजी राजस्थान यांच्यामार्फत कार्यवाही होणे, सदर प्रकरणी विद्यार्थी आणि कौन्सिल मॅम्बर यांच्याकडून मिळालेल्या माहितीनुसार रजिस्ट्रार यांची पदवी शैक्षणिक वर्ष २०१५ ते १६ या वर्षातील असणे, या बॅचच्या पदव्या बोगस म्हणून घोषित करण्यात आलेल्या असणे, त्यामुळे रजिस्ट्रार यांच्या पदवीची चौकशी होऊन कारवाई व्हावी, अशी मागणी होत असतानाही शासन करीत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, परिणामी राज्यातील जनतेत पसरलेले असंतोषाचे वातावरण व नाराजीची भावना, सबब, शासनाने याबाबत करावयाची तातडीची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(२) डॉ.मनिषा कायंदे, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे, सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"नाशिक महात्मानगरच्या पंड्या हॉस्पिटलमधील डॉक्टरांच्या गैरकारभार, हलगर्जीपणा आदि संदर्भात अनेक तक्रारी असणे, या रुग्णालयातील डॉक्टरांच्या हलगर्जीपणामुळे एका मागासवर्गीय नवजात बालकाचा व महिलेचा प्रसुत्ती व उपचारादरम्यान मृत्यू झाल्याची घटना घडणे, उक्त डॉक्टरांकडे Gynecologist ची पदवी नसतांना अवैधरित्या गर्भपात, प्रसुत्ती करणे, या रुग्णालयात मोठ्या प्रमाणात गैरप्रकार सुरु असून त्यातीलच हॉस्पिटलची नोंदणी, नुतनीकरण केलेले नसतांनाही हॉस्पिटल चालविणे, नुकत्याच पडलेल्या छाप्यामध्ये गर्भपाताच्या गोळ्याचा साठा सापडणे, संगणकामध्ये रुग्णांची नोंद नसणे, स्टाफ, नर्स यांचा असलेला अभाव, डॉक्टरांच्या कडून रुग्णांना व त्यांच्या नातेवाईकांचा होत असलेला पैश्याकरिता होत असलेला मानसिक छळ, रुग्णांना बेड देतांना प्रति बेड ३०००/- ते ७०००/- रुपयांची

होत असलेली मागणी, कंत्राटी पध्दतीने डॉक्टरांच्या नियुक्त्या देतांना वरिष्ठांच्या नावाने पेश्यांची मागणी, डॉक्टर शासनाचे अधिकारी असून सेवा ज्येष्ठतेमध्ये ज्युनिअर असणे, पदे सांभाळण्यास पात्र नसणे, रुग्णालयांतील काही डॉक्टरांबाबत अनेक तक्रारी असतांनाही ते रुग्णालयांत कार्यरत असणे, याकडे शासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, गैर कारभार व हलगर्जीपणा करणाऱ्या या रुग्णालयातील डॉक्टरांना तात्काळ निलंबित करून सखोल चौकशी अथवा अन्यत्र बदली करण्याची होत असलेली मागणी याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया व भूमिका ."

(३) **डॉ.परिणय फुके, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री. प्रसाद लाड, वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे, **मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"भारतात आणि जगात सर्वत्र सोशल मीडियाचा वापर प्रचंड प्रमाणात वाढलेला असणे, सामान्य माणसाच्या सोशल मीडिया वापरावर फारशी बंधने नसल्यामुळे याचा वापर अनिर्बंध प्रमाणात सुरू असणे, मात्र शासकीय कर्मचारी आणि अधिकारी सुद्धा सामान्य माणसाप्रमाणे कोणताही विधी निषेध न बाळगता सोशल मीडिया म्हणजे इंस्टाग्राम, फेसबुक, स्नॅपचॅट यांचा वापर करत असणे, आजकाल शासकीय अधिकारी हे राजकीय स्वरूपाचे भाष्य करणे, शासकीय धोरणांवर उघडपणे टीका करणे हे प्रकार तर करतातच पण शासकीय मालमत्ता, वाहन, कार्यालय येथे इंस्टाग्राम रिल्स बनवून स्वतःचं उदो उदो करत असणे, अशा प्रकारामुळे या सर्व सोशल मिडीयावर शासकीय अधिकारी, कर्मचारी यांचा सुळसुळाट झालेला असून जणूकाही सर्व व्यवस्था आपणच चालवत आहोत असा भास निर्माण करीत असणे, लोकप्रतिनिधी, मंत्री यांची तमा न बाळगता हा जो प्रकार सुरू आहे त्यावर बंधने घालणे आवश्यक झाले असणे, भारतात व महाराष्ट्र राज्यात सुद्धा सरकारी अधिका-यांच्या सोशल मीडियाच्या वापरासंदर्भात विशिष्ट नियम आणि कायदे असून सरकारी कर्मचाऱ्यांची सचोटी, निःपक्षपातीपणा आणि व्यावसायिकता राखण्यासाठी ही मार्गदर्शक तत्त्वे तयार करण्यात आली असणे, या नियमांमध्ये व कायदांमध्ये यासंबंधी असलेल्या तरतुदींचा वापर करून शासकीय अधिकारी व कर्मचारी यांचेवर शासनासंबंधित कोणत्याही बाबतीत सोशल मिडीयाच्या वापराबाबत निर्बंध कडक करण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(४) श्री.शिवाजीराव गर्जे, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे, मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राज्यातील महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत विविध स्पर्धा परीक्षांचे दरवर्षी अनियमित वेळापत्रक जाहीर होत असून राज्याच्या ग्रामीण तसेच शहरी भागातील विद्यार्थ्यांमार्फत प्रशासकीय सेवेचे स्वप्न उराशी बाळगून लाखो विद्यार्थी स्पर्धेकरिता अर्ज करत असणे लोकसेवा आयोगाचे कोलमडलेले नियोजन तसेच शासन आणि प्रशासनाच्या लालफितीमुळे हजारों विद्यार्थ्यांच्या नियुक्ती रखडलेल्या असणे, त्यामधून उमेदवारांमध्ये नैराश्याची भावना निर्माण होणे, राज्यसेवा २०२२ च्या परिक्षेतील ६२३ उमेदवारांची मुलाखत घेऊन जानेवारी, २०२४ रोजी गुणवत्तायादी जाहीर करून एक वर्ष उलटले तरीही उपजिल्हाधिकारी, तहसीलदार व अन्य महत्वाच्या वर्ग-१ व वर्ग-२ च्या उमेदवारांना अद्याप नियुक्ती मिळालेली नसणे, सदर वस्तुस्थितीमुळे पात्र उमेदवारांच्या मानसिक तणावात वाढ होऊन काही विद्यार्थ्यांनी केलेल्या आत्महत्या, राजपत्रित अधिकारी म्हणून निवड झाली असलेली असताना देखील नियुक्ती अभावी आर्थिक स्थिती हलाखीची होऊन काही उमेदवारांची लग्न देखील मोडले असणे, सामाजिक जीवनात वावरताना आर्थिक तसेच सामाजिक विवंचनेला सामोरे जावे लागत असणे, लोकसेवा आयोगातील सदस्य संख्येत वाढ करून आयोगास सक्षम बनविणे, केंद्र शासनाच्या धर्तीवर राज्यातील स्पर्धा परीक्षांचे शुल्क आटोक्यात आणणे, तसेच खाजगी संस्थेमार्फत परीक्षा आयोजित न करता आयोगामार्फत सुज्ञ अधिकारी/कर्मचारी यांची कायमस्वरूपी नियुक्ती करून कारभार गतिमान करणे, लोकसेवा आयोगातील भ्रष्ट तसेच अकार्यक्षम अधिकारी/कर्मचारी यांची हकालपट्टी करून त्याऐवजी प्रामाणिक व कार्यक्षम अधिकाऱ्यांची नियुक्ती करणे, सद्यःस्थितीत असलेले दोष, त्रुटींचा अभ्यास करून एक सक्षम यंत्रणा निर्माण करण्यासाठी शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(५) श्री.जगन्नाथ अभ्यंकर, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे, शालेय शिक्षण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"मुंबईतील मानखुर्द, शिवाजीनगर, गोवंडी, मालवणी, चारकोप इत्यादी भागांतील श्रमजीवी आणि शिक्षणास वंचित ठरलेल्या बालकांच्या शिक्षणाविषयी फारशी आस्था नसलेल्या पालकांचा त्यांच्या परिसरात शाळा उपलब्ध असेल तरच पाल्यांना शाळेत दाखल करण्याबद्दलचा अड्डाहास, झोपडपट्टी भागात शाळांची गरज हेरून स्थानिक संस्थाचालकांच्या पुढाकारातून त्याच परिसरात मिळेल त्या जागेत शाळा सुरू केल्या जाणे, राज्य शासनाची शाळा चालविण्यास परवानगी प्राप्त करण्याकरिता

संस्थाचालकांनी प्रस्ताव सादर करणे, शाळा संचालनाकरिता पूर्ण करावयाच्या अटींची पूर्तता होत नसल्यामुळे शाळा परवानगीचे संस्थांचे प्रस्ताव फेटाळल्या जाणे, असे असतानाही पालकांच्या रेट्यामुळे शाळा चालू ठेवण्यास संस्थाचालकांचा नाईलाज होणे, पालकांचे लाभलेले समर्थन आणि किमान शैक्षणिक गुणवत्ता टिकविण्याचा संस्थांचा प्रयत्न बघून अनेक लोकप्रतिनिधींनी मुंबईतील प्रस्तुत झोपडपट्टी भागातील शाळांच्या परवानगीकरिता शासनाने अटी-शर्तीमध्ये शिथिलता द्यावी अशा स्वरूपाची केलेली विनंती आणि बालकांच्या सुरक्षेची परिपूर्ण दक्षता घेण्याच्या अटीवर महाराष्ट्र स्वयं अर्थसहाय्यीत शाळा स्थापना अधिनियम, २०१२ मधील जागेच्या अटीमध्ये सवलत देण्याच्या प्रकरणाबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (६) **सर्वश्री सुधाकर अडबाले**, अभिजित वंजारी, धीरज लिंगाडे, राजेश राठोड, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, जयंत आसगावकर, डॉ.प्रज्ञा सातव, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"चंद्रपूर जिल्ह्यातील आदिवासी/नक्षलग्रस्त क्षेत्रात काम करणाऱ्या विजाभज आश्रमशाळा शिक्षक/शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना इतर शाळांमधील कर्मचाऱ्यांप्रमाणे प्रोत्साहन भत्ता व एकस्तर पदोन्नती योजना पूर्ववत सुरू करण्यासाठी कर्मचाऱ्यांनी मा.उच्च न्यायालय, खंडपीठ नागपूर येथे याचिका क्र. ३१०१/२०२० दाखल केली असणे, सदर याचिकेचा निर्णय दिनांक २३/०६/२०२३ ला आला असून दीड वर्ष झालेले असणे, तरीही न्यायालयीन निर्णयानुसार कर्मचाऱ्यांना त्यांचे लाभ मिळालेले नसणे, त्यामुळे मा.उच्च न्यायालयाचा अवमान झालेला असणे, मा.उच्च न्यायालयाच्या निर्णयानुसार चंद्रपूर जिल्ह्यातील आदिवासी/नक्षलग्रस्त क्षेत्रात काम करणाऱ्या विजाभज आश्रमशाळा शिक्षक/शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांचा प्रोत्साहन भत्ता व एकस्तर पदोन्नती पूर्ववत सुरू करून त्यांची थकबाकी देण्याबाबत शासनाने करावयाची आवश्यक कार्यवाही तसेच याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया."

- (७) **श्री.एकनाथराव खडसे**, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"जळगांव सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे अधीक्षक अभियंता व कार्यकारी

अभियंता यांची दिनांक २१/०८/२०२४ चे पत्रानुसार त्यांचे विरुद्ध महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपिल) नुसार दिनांक १४/०३/२०२४ रोजी चा शासन निर्णया नुसार एकत्रित विभागीय चौकशी सुरु करण्यात येणे. सदर अभियंत्यानी बचाव निवेदन सादर करून दोषारोप अमान्य करणे दोषारोपांची तपशीलवार चौकशी करण्याकरता शासनाने दिनांक २१/०८/२०२४ रोजी सचिव व विशेष चौकशी अधिकारी (दोन) सामान्य प्रशासन विभाग मंत्रालय यांची चौकशी अधिकारी म्हणून नेमणूक करणे, अद्यापही चौकशीचा अहवाल प्राप्त न होणे, तसेच अधीक्षक अभियंता यांनी विभागाचे विना परवानगी दि. १५/०१/२०२४ ते दि. २१/०१/२०२४ दरम्यान यु.के. येथे परदेश दौरा करणे, शासनाचे अवर सचिव, यांनी खुलासा मागवूनही अद्याप खुलासा सादर न करणे, प्रथमदर्शनी अधीक्षक अभियंता यांनी महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियमांचा केलेला भंग, त्यांची बदली विभागीय चौकशीच्या अनुषंगाने नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, छत्रपती संभाजीनगर या रिक्त पदावर सां.बां. विभागाचे मंत्री यांचे मार्फत सादर होणे, यांस मुख्यमंत्र्यांनी मान्यता देणे, मात्र अद्यापही बदली अथवा निलंबनाची कार्यवाही प्रलंबित असणे, सदर अधिकाऱ्याची तात्काळ अ-कार्यकारी पदावर बदली करून चौकशी होऊन कठोर कार्यवाही करण्याची आवश्यकता, यावर शासनाची प्रतिक्रिया”

(८) श्री.कृपाल तुमाने, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे, सामाजिक न्याय मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"विविध प्रवर्गातील व्यक्तींना शिक्षण, राजकारण, नोकरी इत्यादी आरक्षणाचा लाभ घेण्यासाठी जात प्रमाणपत्र आणि जात वैधता प्रमाणपत्राची आवश्यकता असणे, विशेष म्हणजे ओबीसी व एसबीसी प्रवर्गातील व्यक्तींना जात वैधता प्रमाणपत्र मिळवण्यासाठी १९६७ पूर्वीचे पुरावे सादर करावे लागत असणे, 'एनटी' प्रवर्गासाठी १९६१ पूर्वीचे पुरावे आवश्यक असतांना दुसरीकडे एससी आणि एसटी प्रवर्गासाठी १९५० पूर्वीचे पुरावे अर्जासोबत जोडावे लागत असणे, एससी समाज १९५० पूर्वी अशिक्षित आणि आर्थिक दृष्ट्या असक्षम असल्याने त्यांची शैक्षणिक किंवा महसूली कागदपत्रे मिळणे अतिशय कठीण व गैरसोयीचे होत असणे, अशा कठोर नियमावलीमुळे अनेक व्यक्तींना जात प्रमाणपत्र न मिळणे, त्यामुळे त्यांना शासनाने देऊ केलेल्या आरक्षण व इतर सोयींपासून वंचित रहावे लागणे, परिणामी अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती आणि इतर मागास वर्गातल्या व्यक्तींमध्ये वाढता तीव्र असंतोष, शासनाने जात प्रमाणपत्र काढल्यानंतर जात वैधता प्रमाणपत्र काढण्यासाठी असलेले प्रवर्गानुसार वेगवेगळ्या नियमात बदल करून सर्व जातींसाठी एकसारखी नवी

नियमावली करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना.

- (९) **सर्वश्री प्रविण दरेकर**, प्रसाद लाड, अॅड.निरंजन डावखरे, श्रीमती उमा खापरे, श्री.सदाशिव खोत, डॉ.परिणय फुके, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे, **परिवहन मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"कोकण रेल्वे कॉर्पोरेशन लिमिटेडची स्थापना १९९० मध्ये तत्कालीन रेल्वे मंत्री यांच्या नेतृत्वाखाली बांधा-वापरा-हस्तांतरित करा या तत्वावर करण्यात आली असणे, १० वर्षांच्या कामकाजानंतर कॉर्पोरेशन भारतीय रेल्वेत विलीन होईल, या अटीवर महामंडळाची स्थापना करण्यात आली असणे,परंतु २५ वर्षानंतरही कोकण रेल्वेचा कारभार स्वतंत्र असून हे महामंडळ कोकण विभागात रेल्वे चालवण्याखेरीज इतर पायाभूत सुविधांच्या वाढीसाठी लक्षणीय कामगिरी करू शकत नसणे, महामंडळाला आर्थिक मर्यादांमुळे मार्गाचे दुहेरीकरण, स्थानकांमध्ये दिल्या जाणाऱ्या सुविधा, नवीन स्थानके बांधणे, यासारखी कामे होत नसणे, सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रम असल्यामुळे कोकण रेल्वेला रेल्वे मंत्रालयाकडून केंद्रीय अर्थसंकल्पात स्थान मिळत नसून पायाभूत विकास कामांना खीळ बसली असणे, स्वतंत्र आर्थिक कारभारामुळे व अर्थसंकल्पात स्थान नसल्यामुळे भरीव विकास कामांसाठी कोकण रेल्वेला कायम कर्ज काढावे लागत असणे, स्थापना करताना सर्व देणी देऊन झाल्यावर भारतीय रेल्वेत विलीनीकरण करण्यात येईल, असा आशय असल्यामुळे व हे चक्र कधीच संपणार नसल्यामुळे महामंडळ त्यावर असलेल्या कर्जासहीत भारतीय रेल्वेत विलीन करण्याची मागणी कोकणवासियांकडून सातत्याने केली जात असणे, हा निर्णय सर्वस्वी केंद्र शासनाच्या अखत्यारित असला तरी देखील राज्य शासनाने आपल्या स्तरावर या मागणीचा पाठपुरावा केंद्र शासनाकडे करण्याची नितांत गरज असणे, यावर शासनाने केलेली वा करावयाची उपाययोजना व प्रतिक्रिया."

- (१०) **सर्वश्री धीरज लिंगाडे**, अभिजित वंजारी, सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, राजेश राठोड, जयंत आसगावकर, डॉ.प्रज्ञा सातव, श्री.सुधाकर अडबाले, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे, **सहकार मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"राज्य शासनाच्या महाराष्ट्र सहकार अधिनियम १९६० च्या कलम १४४-६,अ आणि उपकलम १४४-४, अ (ड) व (इ) प्रमाणे, बिगर कृषी सहकारी पतसंस्थेच्या व्यावसायिक प्रयोजनासाठी आवश्यक किंवा सोईस्कर असेल अशी कोणतीही इमारत किंवा बांधकामे संपादित करणे, बांधकामे करणे त्यांचे परिक्षण करणे व त्यामध्ये

फेरफार करणे, यास प्रतिबंध केलेला असणे, त्यामुळे या संस्थांना गोदाम किंवा शीतगृह उभारणे शक्य होत नसणे, वास्तविक गोदामे, शीतगृहे यामुळे ग्रामीण भागातील शेतकऱ्यांना त्यांच्या शेतातील माल सुरक्षित ठेवणे, गरजेपुरते कर्ज उपलब्ध होणे, शक्य होत असणे, तसेच पतसंस्थांच्या सुरक्षित कर्जात वाढ होवून संस्थेच्या अनुत्पादक बाबींचे प्रमाण करीत असणे, याशिवाय खाजगी सावकारीला आळा बसणे, शेतकरी आत्महत्यांचे प्रमाण कमी होत असणे, त्यामुळे या कायद्यात शासनाने सुधारणा करणे आवश्यक असताना शासन करीत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष परिणामी राज्यातील जनतेत पसरलेले असंतोषाचे वातावरण व नाराजीची भावना, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

पाच : म.वि.प. नियम १०१ – अ अन्वये विशेष उल्लेख – (असल्यास)

-मध्यंतर-

सहा : म.वि.प. नियम ९७ अन्वये अल्पकालीन चर्चा –

(१) सर्वश्री सत्यजीत तांबे, विक्रम काळे, किशोर दराडे, वि.प.स. यांची म.वि.प. नियम ९७ अन्वये अल्पकालीन चर्चा –

"बुलढाणा जिल्ह्यातील शेगाव तालुक्यात बोंडगाव, कालवड, कठोरा, भोनगाव, हिंगणा वैजनाथ, घुई या गावांमध्ये केसगळती होण्याची साथ पसरली असून या गावातील लोकांना डोक्याला आधी खाज येते. त्यानंतर हळूहळू केस गळू लागतात आणि तीन दिवसातच संपूर्ण टक्कल पडत आहे. त्यामुळे ग्रामस्थ भयभीत झाले आहेत, दाढीचेही केस गळत असल्याने गावकऱ्यांमध्ये दहशत निर्माण झाली आहे, यावर अनेक खाजगी संशोधक आणि संस्था यांनी केलेल्या संशोधनात या गावातील लोकांच्या आहारात आलेल्या गव्हामध्ये सेलेनियमचे प्रमाण अधिक असल्याचा निष्कर्ष काढून जाहीर केला असून या गव्हाचे वितरण राज्यात अन्यत्र कोठे झाले आहे याचा तातडीने शोध घेऊन वितरण थांबवण्याची गरज आहे. तसेच टक्कल पडलेल्या लोकांना नुकसान भरपाई व पुढील उपचार देण्याची आवश्यकता तसेच यापुढे अशा गव्हाचे वितरण होऊ नये, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(२) सर्वश्री श्रीकांत भारतीय, अमित गोरखे, योगेश टिळेकर, वि.प.स. यांची म.वि.प. नियम ९७ अन्वये अल्पकालीन चर्चा –

"कृत्रिम बुद्धिमत्ता अर्थात AI (Artificial Intelligence) ही मानवी जीवनाचा अविभाज्य भाग बनत असून भविष्यात जागतिक स्तरावर त्याची व्याप्ती अधिक

प्रमाणात वाढण्याची शक्यता निर्माण होणे, AI च्या वेगवान प्रवाहात टिकून राहण्याकरिता राज्यातील बऱ्याचशा शाळांमध्ये AI तंत्रज्ञानावर आधारित शिक्षण पध्दतीचा वापर रोजच्या शिक्षणात करण्यात येत असणे, शिक्षण पध्दतीमध्ये AI तंत्रज्ञानाचा वापर केल्यास एका बाजूला शिक्षण प्रणालीत क्रांती घडण्याची तर दुसरीकडे योग्य धोरणांशिवाय या तंत्रज्ञानाचा वापर शिक्षण पध्दतीमध्ये केल्यास त्यामुळे अनेक धोके निर्माण होण्याची शक्यता, AI आधारित शिक्षण साधनांद्वारे चुकीची व पूर्वग्रहदुषित माहिती प्रदान करण्यात आल्यास शालेय विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणावर त्याचा विपरित परिणाम होण्याची शक्यता निर्माण होणे, तसेच शिक्षण पध्दतीमध्ये AI प्रणालीच्या वापरामुळे विद्यार्थ्यांची इत्यंभूत माहितीचा व्यवसायासाठी, निरीक्षणासाठी किंवा जाहिरातीसाठी गैरवापर केला जाण्याची निर्माण होणारी शक्यता, तसेच AI च्या अतिवापरामुळे विद्यार्थ्यांची स्वतःची विचार करण्याची क्षमता कमी होवून त्यांच्या सर्वांगीण बौद्धिक विकासाला खीळ बसण्याची शक्यता, परिणामी शिक्षण पध्दतीमध्ये AI प्रणालीचा वापर करण्याच्या अनुषंगाने एक धोरण, नियम-अटी निश्चित करण्याची आवश्यकता, शासनाने या प्रकरणी तातडीने करावयाची कार्यवाही व याबाबतची शासनाची भूमिका."

सात : शासकीय विधेयके —

(क) पुरःस्थापनार्थ —

(१) "सन २०२५ चे वि.प.वि. क्रमांक ३ — महाराष्ट्र माथाडी, हमाल व इतर श्रमजीवी कामगार (नोकरीचे नियमन व कल्याण) (सुधारणा) विधेयक, २०२५"

(२) "सन २०२५ चे वि.प.वि. क्रमांक ४- महाराष्ट्र खाजगी सुरक्षा (नोकरीचे नियमन व कल्याण) (सुधारणा) विधेयक, २०२५"

(ख) विधानसभेने संमत केल्यास — विधेयक विचारात घेणे —

"सन २०२५ चे वि.स.वि. क्रमांक २१ — महाराष्ट्र कर, व्याज, शास्ती किंवा विलंब शुल्क (सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रम कंपन्यांनी प्रदेय असलेल्या) यांच्या थकबाकीची तडजोड करण्याबाबत विधेयक, २०२५."

आठ : (क) (मंगळवार, दिनांक ११ मार्च, २०२५, बुधवार, दिनांक १२ मार्च, २०२५, सोमवार, दिनांक १७ मार्च, २०२५ व मंगळवार दिनांक १८ मार्च, २०२५ रोजी दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) — (चर्चा पुढे सुरु व मंत्र्यांचे उत्तर) —

सर्वश्री प्रविण दरेकर, हेमंत पाटील, विक्रम काळे, प्रसाद लाड, डॉ.मनिषा कायंदे, श्री.सतिश चव्हाण, श्रीमती चित्रा वाघ, श्रीमती भावना गवळी, सर्वश्री कृपाल तुमाने, श्रीकांत भारतीय, अमोल मिटकरी, किशोर दराडे, निरंजन डावखरे, किरण सरनाईक, पंकज भुजबळ, राजहंस सिंह, शिवाजीराव गर्जे, योगेश टिळेकर, श्रीमती उमा खापरे, सर्वश्री ज्ञानेश्वर म्हात्रे, विक्रांत पाटील, सदाशिव खोत, अमित गोरखे, वसंत खंडेलवाल, डॉ.परिणय फुके, सर्वश्री अमरीशभाई पटेल, धर्मगुरु बाबुसिंग राठोड, रणजितसिंह मोहिते-पाटील, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"हे राज्य लोकांचे आहे आणि लोकांसाठी आहे" ही भावना मनामध्ये ठेवून महायुतीचे शासन वेगाने कार्यरत असणे, मुंबई-पुणे व एमएमआरडीएसह राज्यातील अन्य छोट्या शहरांमध्ये स्टार्टअपची संख्या वाढत असल्याने इंडिया स्टार्टअपनी घोषित केलेल्या आकडेवारीनुसार महाराष्ट्र हे स्टार्टअपचे देशातील पहिल्या क्रमांकाचे राज्य ठरले असणे, महायुती शासनाने महाराष्ट्रात अशक्य वाटणारा समृद्धी महामार्ग कार्यान्वित केला असणे, या महामार्गामुळे मुंबई-पुण्यात होणारी गुंतवणूक धुळे, गडचिरोली, नागपूर, अमरावती या भागात वाढत असल्याचे निदर्शनास येणे, नागपूर-गोवा शक्तीपीठ द्रुतगती मार्गाचे बांधकाम हाती घेण्याचा निर्णय घेतला असणे, या द्रुतगती मार्गामुळे, त्या मार्गावरील प्रमुख धार्मिक क्षेत्रे व तिर्थस्थळे जोडण्याचे प्रयोजन असून या प्रदेशातील आर्थिक विकासाला देखील चालना मिळू शकेल, राज्याच्या शहरी भागात पायाभूत सुविधांद्वारे शहरी जीवनमान सुधारण्यासाठी 'नगरोत्थान महाभियान' प्रभावीपणे राबविण्याचे प्रयोजन असणे, या योजनेंतर्गत पाणी पुरवठा, मल:निस्सारण व विकास यांचे सुरु असलेले प्रकल्प दोन वर्षांत पूर्ण करण्याचे उद्दिष्ट ठेवण्यात आले असणे, मुंबई ही देशाची आर्थिक राजधानी असल्याने या शहरामध्ये गृहनिर्माण व गतीमान परिवहन हे मुद्दे प्राधान्याने विचारात घेऊन स्मार्ट सिटीच्या माध्यमातून स्थानिकांचे जीवनमान उंचावण्यासाठी शासनाचा प्रयत्न असणे, मेट्रो-२ ए आणि २ बी ची सेवा सुरु झाल्याने पश्चिम द्रुतगती मार्गावरील अंधेरी आणि दहिसरच्या मध्ये वाहतुक कोंडी कमी होऊन मुंबईकरांचे प्रवास सुखकर झाल्याचे दिसून येणे, ठाणे-बोरीवली भुयारी मार्गाची निर्मिती करण्याचे धोरण प्रस्तावित असणे, मुंबई-पुणे मिसिंग

लिक या ६७०० कोटी रुपयांच्या प्रकल्पाचे काम सुरु असणे, वर्सोवा-वांद्रे सागरी सेतुची निर्मिती, शिवडी ते न्हावाशेवा या मुंबई पारबंदर प्रकल्पाची निर्मिती जलदगतीने सुरु असणे, मुंबईतील कुर्ला येथील नेहरूनगर, टिळकनगर या म्हाडा वसाहतीतील अनेक इमारतींचा पुनर्विकास होऊन १० ते १५ वर्षे उलटल्यानंतरही त्यांना भोगवटा प्रमाणपत्र मिळाली नसल्याचे निदर्शनास येणे, या गृहनिर्माण वसाहतींसाठी लागू केलेल्या अभय योजनेची मुदत वाढविण्याची आवश्यकता, कुर्ला येथील रेल्वे हद्दीतील संतोषी माता नगर, साबळे नगर व क्रांतीनगर येथे अनेक वर्षे राहणाऱ्या झोपडीधारकांना रेल्वे प्रशासनामार्फत पर्यायी जागा उपलब्ध करण्याकरिता राज्य शासनाने प्रयत्न करण्याची आवश्यकता, नेहरूनगर येथील म्हाडाच्या वसाहतीत राहणाऱ्या पोलीस कर्मचाऱ्यांना माफक दरात निवासस्थाने उपलब्ध करून देण्याची आवश्यकता, राज्यभरात ४०९ नागरी समुहांमध्ये 'प्रधानमंत्री आवास योजना (शहरी)' राबविण्याचे प्रयोजन असणे, या योजनेतर्गत २ लाखांपेक्षा अधिक घरे बांधण्यात आली असून, १ लाख ८५ हजारांपेक्षा अधिक घरांचे बांधकाम प्रगतीपथावर असणे, मेट्रो तसेच कोस्टल रोड प्रकल्प पूर्ण झाल्याने मुंबईकरांचे जीवनमान उंचावणे, मुंबईतील कोळीवाडा आणि गावठाणाकरिता सीमांकन करून वेगळी विकास नियंत्रण नियमावली तातडीने तयार करण्याची आवश्यकता, कोळीवाडे व गावठाणांची झालेली दुरावस्था तातडीने दूर करण्याची आवश्यकता, पुण्यातील सहकारी गृहनिर्माण संस्था व वसाहतींचे स्ट्रक्चरल ऑडीट करून पुनर्विकास करण्याची आवश्यकता, पुणे शहरात विमानतळाकरिता जागा राखीव असून अन्य पायाभूत सुविधा तातडीने करण्याची आवश्यकता, पुण्यातील जुन्या ब्रिटीशकालीन वाड्यांचा पुनर्विकास करण्याची आवश्यकता, जुन्या चाळींची व्याख्या बदलून हेरिटेज टिडीआर प्रत्यक्ष अंमलात आला असणे, एमएमआरडीए क्षेत्रात सहकारी गृहनिर्माण संस्थांच्या पुनर्विकासासाठी मुंबई जिल्हा बँकेला नोडल एजन्सी म्हणून मान्यता देण्यात येणे, मुंबईतील जुन्या इमारतींच्या स्वयंपुनर्विकासाकरिता मुंबई जिल्हा बँकेकडून देण्यात येणाऱ्या कर्ज मर्यादेत वाढ करण्यात आली असल्याने गृहनिर्माण प्रकल्प वेगाने उभे रहात असल्याचे निदर्शनास येणे, मानीव अभिहस्तांतरण करण्यासाठी स्टॅम्प ड्युटी भरण्यात सुलभता होण्यासाठी मुद्रांक शुल्क अभय योजना सुरु करण्यात येणे, झोपडपट्टी पुनर्वसन मधील सदनिका हस्तांतरण शुल्कात ५० टक्के कपात करण्याचा निर्णय घेण्यात येणे, राज्यात ५१ लाख घरे बांधण्याचे प्रस्तावित असणे, ठाणे शहरात एमआयडीसीच्या अभिन्यासातील १५०० हेक्टर भूखंडावर जगातील सर्वात मोठा क्लस्टर प्रकल्प राबविण्यात येणे, समूह विकास पध्दतीने हा प्रकल्प राबविण्याचे प्रयोजन असणे, वाशी येथील सध्याच्या दोन खाडी पुलांना समांतर अशा तिसऱ्या सहा पदरी खाडी पुलाच्या प्रकल्पाचे काम सुरु असणे, नवी मुंबई

विमानतळामुळे वाढणाऱ्या लोकसंख्येसाठी नियोजित 'नैना' प्राधिकरणामार्फत २३ गावांच्या नियोजित आराखड्याच्या अंमलबजावणीस गती देण्याची आवश्यकता, मुंबई, पुणे, नागपूर, छत्रपती संभाजीनगर यांसारख्या मोठ्या शहराचा मेगापॉलिस मेटाव्हर्स प्रकल्पाच्या मदतीने अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करून जागतिक पटलावरचे हे महानगर त्याच उच्च दर्जाचे व्हावे व येथील प्रत्येक कुटुंबात सुख आणि समाधान नांदावे ही या शासनाची महत्वाकांक्षा असणे, मुंबई व एमएमआरडीए क्षेत्रातील घरांची समस्या, वाहतुक समस्या इ. चे गतीमानतेने निर्मूलन करून मुंबईचा पर्यावरणपूरक विकास करण्याच्या दृष्टीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

(ख) (सोमवार, दिनांक १७ मार्च, २०२५ व मंगळवार, दिनांक १८ मार्च, २०२५ रोजी दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) — (चर्चा पुढे सुरु व मंत्र्यांचे उत्तर) —

सर्वश्री अंबादास दानवे, सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, एकनाथराव खडसे, अॅड.अनिल परब, सर्वश्री अभिजीत वंजारी, शशिकांत शिंदे, सचिन अहिर, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, सुनिल शिंदे, जयंत आसगावकर, जगन्नाथ अभ्यंकर, डॉ.प्रज्ञा सातव, सर्वश्री धीरज लिंगाडे, राजेश राठोड, सुधाकर अडबाले, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"शासनाच्या दिशाहीन धोरणांमुळे शहर आणि ग्रामीण भागातील महत्त्वाची विकासकामे रखडली असून, विविध योजनांमध्ये मोठ्या प्रमाणात अपारदर्शकता आणि आर्थिक गैरव्यवहार झालेले असणे, राज्यात स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणूका रखडल्यामुळे अनेक विकासकामे प्रलंबित असून प्रशासकीय अधिकाऱ्यांचा अनेक कामांमध्ये वाढलेला हस्तक्षेप, विरोधी पक्षांच्या लोकप्रतिनिधिंना निधी देताना मिळत असलेला दुजाभाव, राज्यातील स्मार्ट सिटी योजनांचा वेग अत्यंत संथ असून निधी मंजुरीस विलंब होत असणे, अनेक प्रकल्प कागदावरच राहिले असणे, महानगरपालिका आणि नगरपालिका स्तरावर कचरा व्यवस्थापनासाठी मोठ्या प्रमाणात निधी मंजूर केला जातो, पण प्रत्यक्षात त्याचा योग्य वापर न करता भ्रष्टाचार केला जात असणे, अनेक शहरांमध्ये रस्ते खोदकाम सुरूच असणे, पण दर्जेदार पायाभूत सुविधा निर्माण होत नसणे, ड्रेनेज लाईनसाठी मंजूर केलेले प्रकल्प अपूर्ण असणे, परिणामी शहरांमध्ये पावसाळ्यात पाणी साचण्याचे प्रमाण वाढले असणे, स्मार्ट सिटी अंतर्गत मंजूर रस्ते व पूल अपूर्ण असल्यामुळे अनेक ठिकाणी पूल आणि उड्डाणपूल

(फ्लायओव्हर) वर्षानुवर्षे अपूर्ण असून त्यामुळे होत असलेली वाहतूक कोंडी, प्रधानमंत्री आवास योजना (PMAY) आणि राज्य सरकारच्या घरकुल योजनांचे अनुदान लाभार्थ्यांना वेळेवर मिळत नसणे, घरकुल प्रकल्प रखडले असून अनेक कंत्राटदारांनी कामच बंद केले असणे, म्हाडा आणि सिडकोच्या घरवाटप प्रक्रियेत मोठ्या प्रमाणात अपारदर्शकता असून, सामान्य नागरिकांना परवडणाऱ्या घरांसाठी प्रचंड अडचणी येणे, मोठ्या विकासकांना फायदा मिळवून देण्यासाठी नियमांचे उल्लंघन होत असणे, अनेक झोपडपट्ट्या व जुन्या चाळी तसेच सोसायट्यांचे पुनर्विकास प्रकल्प फसव्या विकासकांमुळे रखडले असणे, रहिवाशांना तात्पुरत्या जागांमध्ये हलवून त्यांना पुन्हा घर मिळत नसणे, प्रधानमंत्री ग्रामसडक योजना आणि राज्यस्तरीय रस्ते योजना रखडल्या असणे, अनेक गावांना जोडणारे रस्ते अजूनही खराब अवस्थेत असून मंजूर निधीचा उपयोग होत नसणे अनेक गावांमध्ये अद्याप पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था नसणे, टँकर माफियांना फायदा होईल, यासाठी पाणीपुरवठा योजना रखडवल्या जात असणे, गाव तिथे रस्ता ही संकल्पना पुर्णत्वास आली नसल्याने अनेक गावांपर्यंत अद्यापही पक्के रस्ते पोहोचलेले नसणे, पाणंद रस्ते निधी अभावी प्रलंबित असल्याने शेतकऱ्यांना अनेक अडचणींचा सामना करावा लागणे, परिवहन विभाग व अखात्यारित असलेले महामंडळे यामध्ये सुरु असलेली अनियमितता व गैरव्यवहार, या सर्व प्रश्नांकडे शासनाचे झालेले अक्षम्य दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व शासनाची भूमिका."

(ग) (मंगळवार, दिनांक १८ मार्च, २०२५ रोजी दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

सर्वश्री प्रविण दरेकर, हेमंत पाटील, डॉ.मनिषा कायंदे, सर्वश्री प्रसाद लाड, विक्रम काळे, सतिश चव्हाण, श्रीमती चित्रा वाघ, श्रीमती भावना गवळी, सर्वश्री कृपाल तुमाने, श्रीकांत भारतीय, अमोल मिटकरी, किशोर दराडे, अॅड.निरंजन डावखरे, सर्वश्री किरण सरनाईक, पंकज भुजबळ, राजहंस सिंह, शिवाजीराव गर्जे, योगेश टिळेकर, श्रीमती उमा खापरे, सर्वश्री ज्ञानेश्वर म्हात्रे, विक्रांत पाटील, सदाशिव खोत, अमित गोरखे, वसंत खंडेलवाल, डॉ.परिणय फुके, सर्वश्री अमरीशभाई पटेल, धर्मगुरु बाबुसिंग राठोड, रणजितसिंह मोहिते-पाटील, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"नागपूर कराराचे उद्दीष्ट डोळ्यासमोर ठेऊन नागपूरसह विदर्भाच्या विकासाला चालना देण्याकरिता विद्यमान शासन कटीबंध असणे, नागपूर जवळील मिहानमध्ये सेझअंतर्गत पायाभूत सुविधा निर्माण झाल्याने बोईंगच्या एमआरओसह अनेक

उद्योगांनी नागपूरात येण्यास स्वारस्य दाखविल्याचे निदर्शनास येणे, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आंतरराष्ट्रीय नागपूर विमानतळाचे अद्ययावतीकरण आणि विस्तारीकरण हा नागपूरच्या विकासाचा मैलाचा दगड ठरणार असणे, विस्तारित विमानतळाच्या माध्यमातून १,००,००० टन क्षमतेच्या कार्गोची हाताळणी होणार असणे, परिणामी, नागपूर विमानतळ मध्य भारतातील गेम चेंजर म्हणून सिध्द होणार असणे, नवीन विमानतळ ३,००,००० स्वे. फूट क्षेत्रात बांधले जाणार असल्याने व सध्याच्या धावपट्टीच्या शेजारी आणखी ६० मीटर रुंद आणि ४ हजार मीटर लांबीची धावपट्टी बांधण्यात येणार असल्याने तेथे एकाच वेळी १०० विमाने उभी राहण्याचे प्रयोजन असणे, मोठ्या औद्योगिक टाऊनशीपला लागून असलेले कार्गो हब आणि मोठे विमानतळ ही रचना विदर्भातील भविष्याच्या विकासाचे द्योतक ठरणार असणे, विमानतळाच्या विस्तारामुळे येथून होणाऱ्या माल वाहतुकीची क्षमता वाढल्याने विदर्भातील सर्व उत्पादनांची निर्यात होण्यास गती मिळणार असणे व त्यामुळे सुमारे १ लाख लोकांना रोजगार उपलब्ध होणार असणे, रस्ते, रेल्वे, विमानतळ विकास यामुळे विदर्भ लॉजिस्टिक हब म्हणून विकसित होणार असणे, माहे जानेवारी, २०२५ मध्ये दावोस येथे झालेल्या जागतिक आर्थिक परिषदेमध्ये, ६३ राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय कंपन्यांशी सुमारे १५ लाख ७२ हजार कोटी रुपये इतक्या गुंतवणूकीच्या सामंजस्य करारावर स्वाक्षऱ्या झाल्याने महाराष्ट्र हे थेट परकीय गुंतवणूकीसाठी पसंतीचे राज्य असल्याचे स्पष्ट झाले असणे, देशातील एकूण थेट परकीय गुंतवणूकीच्या २९८वके गुंतवणूक राज्यात आली असणे, परिणामी, राज्यात १५ लाखांपेक्षा अधिक रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होणे, राज्य शासन आणि बजाज फिनसर्व्ह यांच्यात सुमारे ५ हजार कोटी रुपये गुंतवणूकीचा सामंजस्य करार करण्यात आल्याने ४० हजार रोजगारांची निर्मिती होणे अपेक्षित असणे, मुंबई महानगर विकास प्राधिकरणातील विकास केंद्राबाबत कॅलिफोर्नियातील बर्कले युनिव्हर्सिटी समवेत सामंजस्य करार करण्यात येणे, सुक्ष्म, लघु आणि मध्यम उद्योगांच्याबाबतीत महाराष्ट्र हे देशातील अग्रगण्य राज्य ठरले असणे, राज्यात मुंबई, पुणे व छत्रपती संभाजीनगर येथे जी-२० च्या विविध बैठका यशस्वीरित्या आयोजित करण्यात आल्या असणे, औद्योगिक विकासाला चालना देण्यासाठी आणि रोजगाराच्या संधी निर्माण करण्यासाठी राज्यातील विविध उद्योगांना सुमारे ६ हजार कोटी रुपये इतके गुंतवणूक प्रोत्साहन अनुदान वितरित करण्यात येणार असणे, राज्यातील औद्योगिकीकरणाला पाठबळ व प्रोत्साहन देण्यासाठी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळामार्फत सुमारे ३,५०० एकर इतके औद्योगिक भूखंड वितरित करण्याचा निर्णय घेण्यात येणे, पुरवठा साखळीची कार्यक्षमता सुधारण्यासाठी आणि जागतिक दर्जाची व्यवसाय परिसंस्था निर्माण करण्यासाठी १० एकात्मिक औद्योगिक

केंद्रे व एकात्मिक माल वाहतूक केंद्रे विकसित करण्याचा निर्णय राज्य शासनाने घेतला असणे, सन २०२४-२०२५ या वर्षामध्ये, बेरोजगार युवकांना उद्योगांशी जोडण्यासाठी व रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करण्यासाठी राज्यात जिल्हा स्तरावर ६११ 'पंडीत दीनदयाल रोजगार मेळावे' आयोजित केले असणे, त्यायोगे १९ हजारांपेक्षा अधिक उमेदवारांना नोकऱ्या प्राप्त झाल्याचे निदर्शनास येणे, राज्यातील जनतेचे आरोग्य सदृढ ठेऊन प्रत्येक नागरिकाला 'आरोग्यम् सुखसंपदा' उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने शासनाने 'महात्मा जोतीराव फुले जनआरोग्य योजना' व 'आयुष्यमान भारत प्रधानमंत्री जनआरोग्य योजना' या एकत्रित योजनेंतर्गत लाखो रुग्णांवर शस्त्रक्रिया मोफत करण्यात आल्या असणे, राज्यात ३० वर्षांवरील सर्व महिलांचे कर्करोग, मधुमेह, उच्च रक्तदाब, मोतीबिंदू, कान, नाक, घसा व इतर आजारांचे निदान व उपचार याकरिता राज्य शासनातर्फे प्रति जिल्हा २ कोटी रुपयांचा निधी देण्यात आला असणे, राज्यात शुन्य ते अठरा वर्षांपर्यंतची बालके तसेच किशोरवयीन मुलां-मुलींच्या सर्वांगीण आरोग्य तपासणीसाठी 'जागरूक पालक, सदृढ बालक' हे अभियान राज्यभर राबविण्यात येणे, राज्यात ग्रामीण तसेच दुर्गम भागांमध्ये राहणाऱ्या नागरिकांना प्रत्येक छोट्या आजारासाठी हॉस्पिटलमध्ये जाऊ लागू नये याकरिता 'हिंदू हृदयसम्राट बाळासाहेब ठाकरे आपला दवाखाना' या योजनेंतर्गत महाराष्ट्रात ७०० दवाखाने सुरु करण्यात येणे, राज्यात विविध महापालिका व जिल्हा परिषदेतील औषधे, वैद्यकीय उपकरणे खरेदीतील अनियमिततेला पायबंद घालण्यासाठी "महाराष्ट्र वैद्यकीय खरेदी प्राधिकरण" स्थापन करण्याचा निर्णय घेण्यात येणे, राज्यातील रस्ते, बंदरे, विमानतळ, रेल्वे, मेट्रो, वीज इ. पायाभूत सुविधा विकास क्षेत्रांसाठी निधी उभारणे आणि प्रकल्प राबविण्यासाठी सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या नियंत्रणाखाली 'महाराष्ट्र राज्य पायाभूत सुविधा विकास महामंडळ' स्थापन करण्यात येणे, सार्वजनिक खाजगी भागीदारी तत्वावरील कामे या महामंडळामार्फत करण्याचे प्रयोजन असणे, या योजनेंतर्गत सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत नागपूर येथील महाराष्ट्र नॅशनल लॉ युनिव्हर्सिटीची इमारत, नागपूर जिल्हा न्यायालयाची विस्तारित इमारत, मुंबईतील माझगाव न्यायालयाची इमारत, राज्य उत्पादन शुल्क कार्यालयाची इमारत, जलभूषण बंगला, राजभवन इ. इमारतींचे बांधकाम अलीकडेच पूर्ण करण्यात येणे, सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या सर्व योजनांचे संनियंत्रण करण्यासाठी प्रोजेक्ट मॅनेजमेंट इन्फॉर्मेशन सिस्टीम (PMIS) ही संगणकीय प्रणाली विकसित करण्यात येणे, भिवंडी-कल्याण-शिळफाटा रस्त्याचे सहापदरी रुंदीकरण करण्यासाठी ५६१.८५ कोटी रुपयांच्या प्रकल्पास प्रशासकीय मान्यता देण्यात येणे, नाबार्ड-२८ अंतर्गत १,०३०.५२ कोटी रुपयांच्या ३८२ कामांना नाबार्ड करून मंजूरी प्राप्त झाली असणे व राज्य शासनाने

देखील त्यास प्रशासकीय मान्यता दिली असणे, सर्व समाज घटकांना सोबत घेऊन, सर्वसमावेशक, प्रगतीशील, पुरोगामी व विकसित महाराष्ट्र घडविण्यासाठी आणि महाराष्ट्राला अधिकाधिक समृद्धीकडे नेण्यासाठी करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

नऊ : अर्धा-तास चर्चा — म.वि.प. नियम ९२ अन्वये (बैठकीच्या शेवटी) —

(मंगळवार, दिनांक १८ मार्च, २०२५ रोजी बॅलटमध्ये आलेल्या अर्धा-तास चर्चेच्या सूचना) [अनुक्रमांक क्रमांक १ व २]

(१) सर्वश्री अमोल मिटकरी, विक्रम काळे, सतिश चव्हाण, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"राज्यातील ग्रामीण भागात मोठ्या प्रमाणात बोगस डॉक्टरांचे प्रमाण वाढत असणे, आदिवासी भागातील वाड्या वस्त्यांवर तसेच शहरी भागातील झोपडपट्ट्यांमध्ये बोगस डॉक्टरांकडे कोणतीही प्रमाणित वैद्यकीय पदवी नसताना अशा ठिकाणी आपले दवाखाने सुरु करून व्यवसाय करीत असणे, रुग्णांवर चुकीच्या पध्दतीने उपचार करून त्यांचे आरोग्य धोक्यात आणणे, अनेक ठिकाणी रुग्णांना चुकीच्या पध्दतीने उपचार केल्यामुळे नाहक जीव गमवावा लागत असणे, राष्ट्रीय वैद्यकीय आयोगाने (इंडियन मेडिकल असोसिएशन) देखील राज्यातील प्रत्येक गाव बोगस डॉक्टरांच्या विळख्यात अडकले असून त्यांच्यावर कारवाई करण्यासाठी पुरेशी यंत्रणा कार्यरत नसल्याचे शासनाच्या निदर्शनास आणून देणे, राज्यातील बोगस डॉक्टरांकडे कोणतीही वैद्यकीय पदवी नसताना असंख्य रुग्णांवर उपचार करून त्यांचे आरोग्य धोक्यात आणणाऱ्या अशा बोगस डॉक्टरांवर शासनाने करावयाची कार्यवाही वा उपाययोजना"

(२) श्री.विक्रान्त पाटील, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"राज्य शासनाने सिडकोला नैना प्रकल्पांतर्गत २५६ गावांसाठी नियोजन प्राधिकरण म्हणून नेमले असणे, सिडकोने १२ टाऊन प्लॅनिंग स्कीम (टीपीएस) शासनाकडून मंजूर केल्या असल्या तरी स्थानिकांचा या संपूर्ण प्रकल्पाला विरोध असल्याने यामध्ये कोणताही विकास करण्यास सिडको अद्यापपर्यंत असमर्थ ठरणे, नवी मुंबई लगत २५६ गावांना अंतर्भूत करून सुमारे ६७० चौ.कि.मी. क्षेत्रावर नैना प्रकल्पाची योजना आखली असणे, या योजनेत शेतकऱ्यांच्या जमिनी बाजारभावाने

संपादित न करता त्यांच्याकडून सुरुवातीला १०० टक्के जमिनी संपादित करून त्यांना ६० टक्के विकसित जमिनी परत करण्यात येणार असणे, त्यानंतर सिडकोने यामध्ये बदल करून ६० टक्के जमिनी परत करण्याऐवजी ४० टक्के जमिनी परत करण्याची योजना मंजूर असणे, स्थानिक प्रकल्पग्रस्तांनी यास विरोध केला असून येथील ९५ गावांतील नागरिकांनी समिती स्थापन करून त्याविरुद्ध न्यायालयीन लढाई लढण्याची तयारी केली असणे, नैना विकास योजनेत सिडको हे नियोजन प्राधिकरण असल्याने त्यांनी मंजूर केलेल्या विकास योजनेत स्थानिकांच्या जमिनीवर आरक्षण केल्यामुळे गत १२ वर्षे स्थानिकांना त्यांच्या हक्कापासून सिडकोने वंचित ठेवल्याचा आरोप प्रकल्पग्रस्त करित असणे, सिडको हे फक्त नियोजन प्राधिकरण असून सिडकोकडे स्थानिक प्रकल्पग्रस्तांनी कोणतेही जमिनीचे मालकी हक्क हस्तांतरित केलेले नसल्याने सिडको या क्षेत्रात कामे करू शकत नसणे, सिडकोने ही कामे स्थानिक ठेकेदारांमार्फत करण्याचे ठरवून निविदा प्रक्रिया पूर्ण करून कार्यादेश देण्याबाबत केलेल्या कार्यवाहीची शासनाने चौकशी करून करावयाची कार्यवाही वा उपाययोजना."

विधान भवन,
मुंबई
दिनांक : १८ मार्च, २०२५.

जितेंद्र भोळे
सचिव (१) (कार्यभार),
महाराष्ट्र विधानपरिषद